

ע"פ 526/14 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 526/14

לפני:
כבוד השופט ס' גובראן
כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט נ' סולברג

המערער: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע
מיום 14.1.14 בת"פ 39259-01-13 שניתן על ידי כבוד
השופט אליהו ביתן

תאריך הישיבה: כ"ו באדר א' התשע"ד (26.2.2014)

בשם המערער: עו"ד איל הדר; עו"ד שלום פיניאה

בשם המשיבה: עו"ד חיים שווייצר

בשם שירות המבחן: גב' ברכה וייס

פסק-דין

השופט ס' גובראן:

עמוד 1

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (השופט א' ביתן) בת"פ 39259-01-13 מיום 14.01.2014, במסגרתו הושת על המערער עונש של 22 חודשי מאסר בפועל ו-12 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר שלא יעבור עבירת נשק מסוג פשע.

כתב האישום

2. המערער הורשע על יסוד הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעובדות כתב אישום מתוקן בעבירת החזקת נשק, לפי סעיף 144(א) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) ובעבירת סחר בנשק, לפי סעיף 144 (ב) לחוק העונשין.

3. על פי כתב האישום המתוקן, סוכן סמוי שהפעילה המשטרה ללא ידיעת הנאשמים נפגש עם נאשם 2 וסיפר לו כי לאחיו יש סכסוך עם אחרים והנאשם 2 הציע להשיג עבורו אקדח תמורת 14,000 ש"ח. לאחר שנאשם 2 הודיע לסוכן כי השיג עבורו אקדח, נסעו שניהם אל המערער ואספו אותו ושלושתם נסעו בהוראת המערער אל מושב שדה צבי. כשהגיעו, המערער התקשר לנאשם 3 וביקש שיפתח את השער במושב והם נכנסו למושב ונעצרו ליד אחד הבתים. הסוכן מסר למערער סך של 14,000 ש"ח והמערער יצא מהרכב. כעבור מספר דקות, הנאשם חזר לרכב עם אקדח מסוג "יריחו" ומחסנית והם נסעו מהמקום. בדרך, המערער בדק את האקדח, ניקה אותו ומסר אותו ואת המחסנית לסוכן.

גזר הדין בבית המשפט המחוזי

4. לצורך גזירת הדין הורה בית המשפט המחוזי על עריכת תסקיר בעניינו של המערער. מהתסקיר עולה כי מדובר בבחור צעיר בן 33, רווק המתגורר בבית אמו ברהט. המערער אמר בתסקיר שמגיל 17 החל להשתמש ואף לסחור בסמים ורק לאחרונה החליט להפסיק. עוד עולה מהתסקיר כי הוא נמצא בטיפול, מגיע בקביעות לשיחות פרטניות, משתף פעולה וחש מחויבות לטיפול. לבסוף, שירות המבחן המליץ להטיל עליו עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות לנוכח התהליך הטיפולי החיובי בו החל.

5. ביום 14.01.2014 נגזר דינו של המערער. בית המשפט המחוזי ציין כי העבירות בהן הורשע המערער הן חמורות. כן ציין בית המשפט את נפוצות עבירות הנשק ומגמת ההחמרה המוצהרת בענישה בפסיקתו של בית משפט זה. בית המשפט המחוזי ציין את התכנון שקדם לעבירות; את פוטנציאל הנזק וכי חלקו של המערער בעבירות היה מרכזי. כן ציין בית המשפט את הרשעותיו הקודמות בפלילים. מנגד, ציין בית המשפט המחוזי את גילו של המערער; את נסיבותיו האישיות והמשפחתיות; את הפגיעה הצפויה לו מהמאסר; את הודאתו וחרטתו; את כבדת הדרך הטיפולית שעבר ואת סיכויי שיקומו. על רקע זה בית המשפט המחוזי קבע כי התהליך הטיפולי שעבר המערער מצדיק התחשבות בעונשו, כך שייקבע עונשו בחלק הנמוך של מתחם העונש ההולם, אך אין בו להצדיק חריגה ממתחם זה. נוכח האמור, גזר בית המשפט המחוזי על המערער את דינו, כפי שפורט בפסקה 1 לעיל.

נימוקי הערעור

6. המערער טוען כי בית המשפט המחוזי שגה בכך שלא נתן משקל מספיק לדרך השיקומית הארוכה אותה עבר ולהמלצת שירות המבחן לפיה יש להטיל עליו עונש אשר ירוצה בדרך של עבודת שירות לשם המשך הטיפול במסגרות הטיפוליות. המערער מפנה לתסקיר שירות המבחן בו צוין גילו הצעיר, נסיבות חייו ונסיבות ביצוע העבירה. עוד מציין המערער כי שירות המבחן מדגיש את לקיחת האחריות, המוטיבציה לשיקום, נטישת החברה העבריינית, את המחויבות המלאה שלו לטיפול ואת ניקיונו המוכח מסמים. המערער מביא את דבריהם של גורמים טיפוליים משירותי הרווחה ומ"מרכז חוסן" אשר מדגישים את שיתוף הפעולה ואת המוטיבציה שלו לשיקום.

7. המערער גם טוען ששגה בית המשפט המחוזי בכך שלא ייחס משקל מספיק לכך שהליך השיקום נמצא בחלקו האחרון. כן טוען כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שלא נתן את המשקל הראוי לאינטרס הציבורי שבהשלמה מוצלחת של ההליך השיקומי תוך שהוא מפנה לע"פ 8092/04 חביבי נ' מדינת ישראל (19.10.2004) בו העדיף בית המשפט את האינטרס השיקומי והמיר עונש 40 חודשים של מאסר בפועל לעונש של שירות לטובת הציבור כדי לאפשר את השלמת ההליך השיקומי.

8. עוד טוען המערער, כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שייחס למערער התמכרות "קלה". לדבריו הצדדים לא טענו בעניין זה וכי שירות המבחן סבר שמדובר בהתמכרות אשר חייבה גמילה ושיקום.

9. לבסוף טוען המערער כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שלא ייחס משקל מספק לכך שלא הוא זה שיזם את האירוע; לכך שהחזיק את הנשק במקום מרוחק מאזור מגוריו; לפוטנציאל הנזק הנמוך במקרה הנוכחי; וכן להודייתו המהירה שהביאה לחסכון זמן שיפוטי.

10. בדיון לפנינו מיום 26.02.2014, צמצם בא כוח המערער את הדיון לשאלה האם יש מקום לחרוג ממתחם הענישה לנוכח ההליך השיקומי אותו עבר המערער אשר לדברי אנשי המקצוע התוצאות שלו הן יוצאות דופן וראויות להערכה.

תשובת המשיבה

11. המשיבה טוענת כי חריגה ממתחם הענישה יכולה להיות קלה כדי לעודד הליכי שיקום אך איננה יכולה לרדת ממתחם ענישה של 18-48 חודשי מאסר בפועל לעבודות שירות.

תסקיר שירות המבחן

12. ביום 24.02.2014 הוגש תסקיר שירות מבחן משלים בעניינו של המערער. מהתסקיר שהוגש עולה כי הוא נמצא בשתי מסגרות טיפוליות, ובמהלך תקופה זו אינו עושה שימוש בסמים. עוד עולה כי הוא משתף פעולה בקביעות ובעל מוטיבציה להמשך הטיפול. שירות המבחן גם התרשם מיכולותיו ומאופיו, מרצונו הכן לנהל אורח חיים נורמטיבי וממאמציו להימנע מפעילות עבריינית. מהתסקיר עולה גם כי הוא נמצא בשלב מתקדם בטיפול ולקראת סיומו. שירות המבחן המליץ לנוכח האמור, לשקול לחרוג לקולה מרף הענישה המקובל ולהמיר את המאסר בפועל במאסר שירות.

בעבודות שירות לצד צו מבחן למשך שנה.

דין והכרעה

13. לאחר תיקון 113 לחוק העונשין (להלן: התיקון), גזירת העונש נחלקת לשלושה שלבים: בשלב הראשון, קובע בית המשפט את מתחם העונש ההולם את העבירה על נסיבותיה; בשלב השני, בוחן בית המשפט אם יש מקום לחרוג ממתחם זה לנוכח קיומו של פוטנציאל שיקומי משמעותי או צורך מיוחד בהגנה על הציבור; ובשלב השלישי, ככל שלא מצא בית המשפט להעדיף שיקולי שיקום או הגנה על הציבור, קובע הוא את העונש בתוך המתחם שקבע. בצד האמור יצוין, כי גם לאחר תיקון 113 עומדת על מכונה ההלכה לפיה אין ערכאת הערעור מתערבת בחומרת העונש שנקבע על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים (ראו למשל, ע"פ 1274/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (4.7.2013)).
14. בהתאם לסעיף 40ד לחוק, בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם, אם מצא כי "הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם". וכפי שנקבע, יש להצביע על פוטנציאל שיקומי גובה (ע"פ 1903/13 עינשה נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (14.7.2013)).
15. לאחר שעיינו בגזר דינו של בית המשפט המחוזי, בהודעת הערעור ובתסקיר המשלים של שירות המבחן, ולאחר ששמענו את טענות הצדדים, הגענו למסקנה כי יש מקום לקבל את הערעור בחלקו. העונש שהשית בית המשפט המחוזי על המערער אינו חורג מרף הענישה המקובל. בית המשפט המחוזי שקל לקולה את התהליך השיקומי אותו עבר וקבע את עונשו ברף הנמוך של המתחם. לצד זאת, תסקיר המבחן המשלים שנערך לאחר מתן גזר דינו של בית המשפט המחוזי מחזק את התסקיר הקודם ומצביע על פוטנציאל שיקומי גבוה במיוחד אשר מצדיק סטייה מהמתחם שנקבע באופן שמצדיק התערבות ערכאת הערעור.
16. תסקיר המבחן בעניינו של המערער מגלה פוטנציאל שיקומי ממשי. המערער נמצא בשלב מתקדם בטיפול ולקראת סיומו והבדיקות מראות כי איננו עושה שימוש בסמים. שירות המבחן המליץ להשית על המערער עונש מאסר שיבוצע בעבודות שירות. כמו כן, מאופן התנהלותו של המערער ניתן ללמוד על שיתוף פעולה עם שירות המבחן, מה שמעיד על רצונו להשתקם. מהתסקיר נראה גם כי היום, בניגוד לעבר, רואה המערער את היתרונות בניהול אורח חיים נורמטיבי והוא מצליח למלא את החסכים הרגשיים באמצעות הקשר הטיפולי במסגרות שונות ולא באמצעות שימוש בסמים. כל אלו, לצד החרטה שהביע על מעשיו, מביאים למסקנה כי למערער סיכוי של ממש להשתקם, באופן המצדיק לחרוג מהמתחם שנקבע.
17. על כן, אנו מקבלים את הערעור במובן זה שעונשו של המערער יעמוד על 16 חודשים במקום 22 חודשי מאסר בפועל שהוטלו עליו בבית המשפט המחוזי. עונש המאסר על תנאי שקבע בית המשפט המחוזי יישאר בעינו.
18. על המערער להתייצב לשם תחילת ריצוי עונשו ביום 13.3.14 לא יאוחר מהשעה 10:00 בימ"ר "דקל", או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. עליו לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ניתן היום, י' באדר ב' התשע"ד (12.3.2014).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט
